

pristaša. Letos pa zmagovalci niso bili takó milostljivi, nobenega moža nasprotne stranke niso volili v odbor razven načelnika, č. g. Franca Zdolšek, kateri pa mora biti nepristranski in je obema strankama jednako priljubljen, ker sta ga obé volili načelnikom. Možje volilci obeh strank! Volite pri prihodnji volitvi samó take zastopnike, kateri bodo imeli za cel okraj jednako skrb, ne pa samó za svojo okolico. To je vendar smešno, če kdo misli, da bi se napravila okrajna cesta do vsakega zelnika ali most čez vsak potok. Torej proč s tistimi častihlepneži na obeh straneh, ki hočejo le sami vse biti, le sami vse imeti in le sami gospodariti. Cel okraj jednako plačuje davke, za cel okraj naj bo jednaka skrb!

**Iz Bukovec niže Ptuja.** (Potreba gasilnega društva.) Gospod urednik! Kakor ste že omenili, je dné 22. oktobra popoldne Jožefa Strelca lantič zažgal skedenj. Plamen je segel na sosednji skedenj Fr. Bezjaka. Da se pa ni večja nesreča prigodila, zahvaliti se imamo razun Bogu le vrlim Stonjčanom in Novovaščanom, ki so prihiteli z brizgalnicami na pomoč. — Strah in groza spreleti človeka, ako se spominja na veliki požar pred tremi leti, ki je upepelil skoraj vso vas, kolika nesreča nas je zadela takrat! Koliko posestnikom so hiše, hlevi itd. do tal pogoreli! Še več nesreče bi bilo, ko bi ne bili od vseh strani prihiteli z brizgalnicami na pomoč. Bog jim plati to dobro delo! Takrat je moral vsak sprevideči, kolike vrednosti so pač brizgalnice, s tem torej tudi gasilna društva. Že na več krajih imajo tako društvo, le pri nas ga še nimamo. Kaj pa pomaga brizgalnica, posebno pa še slaba, brez društva? Želimo torej, da bi se tudi pri nas ustanovilo slovensko gasilno društvo in upamo tudi, da nas bodo župljani radi podpirali. Upajoč, da te besede niso glas upijočega v puščavi, kličemo: Bog živi slov. gasilno društvo, katerega porod že komaj pričakujemo!

**Z Dravskega polja.** (Zajec in lovec.) Noben ni neprijatelj zajcu, obljubim, kadar se prikadi dobro napravljen na mizo. In vendar ga vse črti in mu po življenju streže; soseb mu je velik sovražnik vsaki tisti, kateri ga gleda dostivečkrat — kaditi iz zelja po polju, kakor pa kaditi se iz skleda na mizi, t. j. naš kmet, kateri ne kaže preveč zob zajcu — pečenemu. Zakaj zajec tu na polju je pravi tat na fižol in zelje itd. Pa pustimo zajca, in si oglejmo lovca! Odkar ima po Dravskem polju turniška grajščina lov, nisi skoro, kakor nekdanj pred divjakom Turkom, nihče varen od nekaterih turniških zajčjih preganjalcev. Posebno je neki možicelj po poklicu gozdnar, res pravi gozdni mož. Če se ne motimo, sliši na ime Paulsteiner. Ta je neki lansko jesen z naperjeno puško ustavil kmeta, vozečega steljo domov in mu ustrelil sčene, češ, da je z njim šel na zajce, katere ima v stelji skrite. Zato mu je vse razbrskal. Zajca ni dobil nobenega, pač pa — dolg nos. Ne daleč od Turniša je napadel nekega uradnika, izživajoč ga na dvoboj in blizu Hajdinja celó pretepel neko žensko, ki se je potegnila za svoje pridelke. Nedavno, dné 7. septembra se je P. v društvu peterih drugih tudi prav po gorjansko, turško vedel. Prišedši že na večer v krčmo v M. in ker je bil njegov zgornji »štok« najbrž težji od spodnjega, ni slo dalje. Potrebovali so P. in njegovi voz. Pride kmet M. L., star vojak. Vprašan, koliko zahteva, da potegne »gospode« na Ptuj — bilo je pet lovecev. Pravi 3 gld., ker je daljina 13 km in noč. Paulsteiner je na to zarohnel na našega kmeta, kakor lovski pes, in ga zmerjal, seveda po nemško, ker naš slov. jezik nima tako grdihih besedij, kakor jih je rečeni možicelj izbrusil s svojim umazaním švabskim jezikom. Kmet se je ustrašil — pa ostal miren, ker mi Poljanci nismo, če nas ravno drugi radi pikajo, tako surovi, kakor neki turniški lovci. Ker pametni M. L.

ni hotel peljati, je šel za 2 gld. na P. limanice L. L., drugi kmet, ki se še je pa zato tisto noč kesal. Zakaj obljubljeno mu je bilo plačilo na Ptuj. Ali glej Švabe, eden skoči z voza nižje Hajdinja in preden pridrdra na Ptuj so se vsi lovci zdevali z voza in sli — voznik pa se vrne prazen brez plačila domov. Ali so jim zajci denar pohrustali, da niso imeli s čim tedaj plačati? Zakaj še le pred kratkim je dobil voznik denar, ker je že pretel s tožbo. Pa Paulsteiner-jeve surovosti še ni dovolj. Dne 3. oktobra se je v krčmi v C. šopiril, kakor petelin na domačem dvorišču. Kakor kak turški paša napade na slovenski pozdrav »Dober večer« vsakdanjega, starega stalnega gosta z »windischer L...«, besoffene Schwein« ter se ga loti z nekimi tovariši in na levo oko rani, ker je oporekal P. surovosti. Sicer ne vemo, ali je Paulsteiner Turek ali je Kinezer, to pa vemo, da ni pravi kristjan. Zakaj v nedeljo, dne 25. oktobra je napravil lov s psi in gonjači in po Dravskem polju gonil, kakor bi bila »turška drajna«. Stariši in sploh vsi, rajši pošiljajte otroke v šolo in cerkev, da ne bodo čeli divjaki postali, kakor tisti, ki jih lovijo. Zapomnite si tudi, če se bodo tako oskrunjali dnevi Gospodovi, ne čudimo se, če Bog večje šibe, kakor je bila letošnja toča, na nas ne pošlje. Posvetna oblast, kje si, da takega kaj dopušča!

## Politični ogled.

### Avstrijske dežele.

**Dunaj.** Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju je oni dan bil domobranski minister Welsersheimb, ki bojda v kratkem odstopi. — V državnem zboru je poslanec Pacak predlagal, naj se češčina uvede kot notranji uradni jezik na Češkem, Moravskem in Šlezijem. Bog ve, kdaj se to uredi! — Vpričo cesarja se je v 10. okraju blagoslovil vogelni kamen za novo cerkev sv. Antona Pad. — Ker je v Dunajskem Novem mestu liberalec dr. Haberl propal pri deželnozborskih volitvah, zato se je odpovedal županstvu.

**Češko.** Državni poslanec dr. Josip Šil je odložil svoj mandat, ker noče več ostati v mladočeškem klubu. Šil je hud radikalec. Govori se, da bodo češki radikali, ki se od prekucuhov veliko ne razlikujejo, pri prihodnjih volitvah na več krajih skušali Mladočehe izpodriniti.

**Štajarsko.** Liberalni listi pišejo, da se bode deželni glavar grof Attems moral umakniti grofu Wurmbrandu na željo Slovencev. To pa nikakor ni res! Nam Slovencem je Wurmbrand nevarnejši od Attemsa. — Umeščenja novega rektorja na graškem vseučilišču se katoliško dijaško društvo »Karolina« tudi letos ni smelo udeležiti. Liberalci in prusaki so to zabranili.

**Koroško.** Občina Medgorje je imenovala za častne občane gg.: Lamberta in Gregorja Einspielerja, Fr. Murija in Štefana Bayerja. — Nemškonacionalno društvo iz Beljaka je imelo dne 8. novembra shod v Čajni ob Zili ter rogovilo zoper Slovence. — Oni dan je bila posebna deputacija na Dunaju, ki je prosila za zgradbo železnice iz Celovca v Borovlje.

**Kranjsko.** V nedeljo se je slovesno otvorila višja slov. dekliska šola v Ljubljani. Obiskuje jo 27 deklic. — V »Narodnem domu« v Ljubljani priredi »Glasbena Matica« dne 14. in 15. nov. koncert v korist vrle in vse podpore potrebne družbe sv. Cirila in Metoda. — V Št. Petru ob Pivki sta v nedeljo volilcem poročala deželna poslanca Zelen in Modic.

**Primorsko.** Dr. Gregorčič in Alfred grof Coronini sta Slovencem priporočala, naj pri dopolnilni volitvi

v goriških mestih in trgih za državnega poslanca volijo Bujattija. Dne 10. nov. je pa iredentovec Marani bil izvoljen. — Tržaški Slovenci se na občinske volitve prav pridno pripravljajo. Da bi imeli mnogo sreče!

Hrvaško. Osrednji odbor pravaške stranke je dne 5. nov. imel zborovanje na Reki. Udeležili so se ga tudi totranski poslanci Biankini, Spinčić in Laginja. — Sabor ali hrvaški deželni zbor se skliče na dan 19. novembra.

Ogersko. Več škofijskih stolic je že dolgo časa izpraznjenih. Ker je naučni minister Vlasič bil nedavno pri papeževem nunciju Talianiju na Dunaju, bodo bržčas te stolice zdaj kmalu nameščene. — Milenijska razstava ima dobička kacij 50 tisoč gld. Pa kako? Posamezni podjetniki imajo škode na tisoče, celo na 100 tisoče. — Mladi Košut in Ugron sta se dvobojevala, ker sta se pri zadnjih volitvah z nasprotniki hudo sprla; Košut je bil samo malo opraskan.

### Vnanje države.

Rim. V štirinajstih dneh bode konsistorij ali zbor kardinalov. Tokrat bodeta bojda samo dva rimska prelata postala kardinala. — Oni dan je sv. očetu poročal msgr. Makario o svojem potovanju k Meneliku, kralju abesinskemu.

Italijansko. Po srednjem in gorenjem Laškem so zadnji čas povodnji napravile veliko škode. Tudi več ljudij je utonilo. — Vlada je palermški mestni zastop razpustila, ker so mestni očetje krivi, da je blagajnik izneveril nad jeden milijon lir.

Francosko. Pred tednom je bil v poslanski zbornici razgovor o turskem vprašanju. Zunanji minister je izjavil, da se evropske vevlasti posvetujejo, kako naj Francija ostane zaščitnica vere, se evropski mir ohrani in se Turčiji ne pripeti nič žalega.

Nemško. V torek se je otvoril državni zbor. — Cesar Viljem je zelo nevoljen na starega blebetača Bismarcka. Pisal mu je privatno pismo, v katerem mu grozi z najbrezobzirnejšim sodnim postopanjem, ako ne prestane s svojim razkrivanjem diplomatičnih skrivnostij.

Rusko. V poljskem kraljestvu, posebno v Varšavi je vedno več antisemitov ali židovskih nasprotnikov. Ondi pa židje ljudi tudi derejo, da nikjer tako. — Vlada izdeluje preosnovno uradniških služb; dobro, kajti uradniki imajo zdaj preveč pravic in močij.

Bolgarsko. Vseh armenskih beguncev je zdaj v tej deželi 11 tisoč 500. Največ jih je po mestih ob Črnem morju. Ministerstvo jim bojda hoče dati zemljišča v Dobruči, da se ondi naselijo.

Turško. Ruski poslanik v Carigradu, Nelidov, je oni dan bil pri sultanu, potem pa se takoj napotil v Petrograd. Nekaj se gotovo plete. — V Evreku pri Cesareji so nastali hudi nemiri. Turčini so pobili nad sto krščanskih Armencev in več hiš oropali. Vojaki pa k takim neredom mirno gledajo, razkačeni na sultana, ker ne dobijo ne plače, ne potrebne obleke. Sultan pa orožje nakupuje.

Špansko. Na Filipinskih otokih španski vojaki grozno ravnaajo ne samo s puntarji, ampak sploh z domačini. Vsled tega se pač ne bode kmalu konec tamošnje ustaje, dasi iz Manile poročajo, da je 400 Špancev pri Montalvanu premagalo 4000 ustašev.

Amerika. Prihodnja štiri leta bode predsednik severno-ameriških Zedinjenih držav Mak Kinley, republikanec in pristaš one mogočne stranke, ki je toli zavzeta za zlato veljavo. Podpredsednikom pa je izvoljen Garret Hobart. Prijatelji delavskega krščanskega ljudstva s temi volitvami niso zadovoljni.

## Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominiki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Ko se je l. 1688. udala Tököly-jeva trdnjava Mun-kacz, prišel je Rakoczy s svojo materjo, Heleno Zrinjsko, na Dunaj. Od tam ga je mati poslala na Češko, kjer je pet let šolo marljivo obiskoval. Potem je prevzel oskrbovanje svojih velikih posestev na Ogerskem ter se je l. 1696. oženil s hčerko hessenskega kneza Karola. Bival je deloma na Dunaju, deloma na svojih grajščinah na Ogerskem. Prvikrat se mu je približal skušnjavec v osebi francoskega poslanca Villar-sa ter ga je nagovarjal, naj se spunta zoper cesarja, saj mu bode francoski kralj pomagal. Rakoczy je bil zelo častilakomen in bi rad postal knez erdeljski. Udal se je torej in začel se s Francozi pogajati. Toda neki oficir je vse ogradil in meseca maja l. 1701. je bil Rakoczy na svoji grajščini nenadoma ujet in v Novomesto v ravno tisto ječo pripeljan, v kateri je pred 30 leti moral njegov dedek, grof Zrinjski, zaradi veleizdaje smrt storiti. Njegov svetovalec, — duša celi zaroti —, nek Berezenyi, je srečno utekel na Poljsko. Šest mesecev je Rakoczy v ječi premišljeval spremenljivost posvetne časti ter bi bil prišel gotovo ob svojo glavo, ko bi ne bil po prizadevanju svoje soproge, ki je straže podkupila, srečno iz ječe utekel. Preoblečen v prosto vojaško oblačilo šel je po noči iz mesta; pri mestnih vratih ga je čakal konj, ki ga je zanesel do Donave, tam pa brodnar, ki ga je zapeljal čez reko. Srečno je prišel na Poljsko, kjer mu je francoski poslanec priskrbel varno zavetje, med tem, ko so ga doma zavoljo veleizdaje k smrti obsodili in njegova posestva pograbili.

Z majhnim krdelom konjnikov se je prikazal l. 1703. Rakoczy na ogerski meji, in mahoma je po vsej deželi švignil plamen silne ustaje. Cele trope nezadovoljnežev so od vseh strani vrele k njemu, truma, pomešana s Turki, je od dneva do dneva naraščala in narastla do velikanske armade. Ž njo je Rakoczy-ju bila lahka, cesarsko armado premagati in več trdnjavic užugati. In komaj se je bilo to zgodilo, razlile so se mnogobrojne trume, jednako mogočni reki, kedar se ji struga stesni, na vse strani, in pridivjale zopet na Štajarsko. Tudi slovenski kraji med Muro in Dravo so morali vnovič čutiti besnost krščenih in nekrščenih Turkov, divjih Krucev. Blizu 30.000 ogerskih puntarjev in plenaželnih turških tolovajev je ropalo in požigalo pri Fürstenfeldu, Borovju, Fridbergu in v Dekanovecih, da, ena truma teh divjakov je pod Karolyi-jem prirazbijala celo do Dunaja. Posrečilo se je sicer maršalu Sigbertu grofu Heisterju, premagati dvakrat Forgach-a, enega vodjo puntarskih čet, ali grof ni teh zmag dalje porabil in tako sta ostali brez nasledkov. Razkrojene trume so se kmalu zopet zbrale ter so še drznejše ropale.

Dne 12. januarja 1704 so Kruci, prebrodivši Muro, planili v Medjimurje, kjer so se v Čakovcu utaborili in od onod na dve strani ropat hodili. Jedna četa je plenila ob Muri in je prirazbijala v Ljutomer, druga je za Dravo prihrula v Središče.

Prvi so se, povodnji enako, razširili čez rodovitno Mursko polje ter so ustanovili na Moti, pri Braneku in v Razkrižju manjše tabore, v katere so spravljali naropane reči.

Trg Ljutomer so napadli prvokrat dne 8. februarja t. l., a z združeno močjo so tržani roparsko druhal kmalu odpodili. Drugi dan pa, — bila je ravno nedelja, vrnili so se divjaki, zaran ob osmih v večjem številu